

 Uniwersytet
ŁÓDZKI

ODLEGŁOŚĆ OD BIBLIOTEKI

Wskaźniki a rzeczywistość

GRZEGORZ CZAPNIK

[IN] formacja KATEDRA BIBLIOTEKOWNICTWA
I INFORMACJI NAUKOWEJ
UNIWERSYTETU ŁÓDZKIEGO

[IN] formacja KATEDRA BIBLIOTEKOWNICTWA
I INFORMACJI NAUKOWEJ
UNIWERSYTETU ŁÓDZKIEGO

 Uniwersytet
ŁÓDZKI

Inspiracje: BiblioSKAN

▪ „Rekomenduje się zmniejszanie liczby filii bibliotecznych przy jednoczesnym zwiększaniu ich powierzchni użytkowej...
... Konsekwencją... będzie potencjalne zwiększenie odległości księżnicy od miejsca zamieszkania czytelnika...
... Kluczem do osiągnięcia konsensusu jest znalezienie dogodnej lokalizacji (choćby pod względem komunikacyjnym) dla nowej filii, do której czytelnicy likwidowanych placówek będą mieli optymalny dostęp”.

2

Inspiracje: IFLA Public Library Service Guidelines

3.9.1 Location of service outlets

Public library service outlets should be located for the maximum use and convenience of people in the community. Libraries should be near the centre of transport networks and close to areas of community activity, for example, shops, commercial centres, and cultural centres. Where appropriate the public library may share buildings with other services such as arts centres, museums, art galleries, community centres and sports facilities. This can help to attract customers and achieve capital and operational economies.

The outlet should be highly visible and easily reached by foot, public transport, where available, or by private vehicle and in this instance provide convenient parking. In well-developed urban and suburban areas a public library should be available within a journey by private vehicle of about 15 minutes.

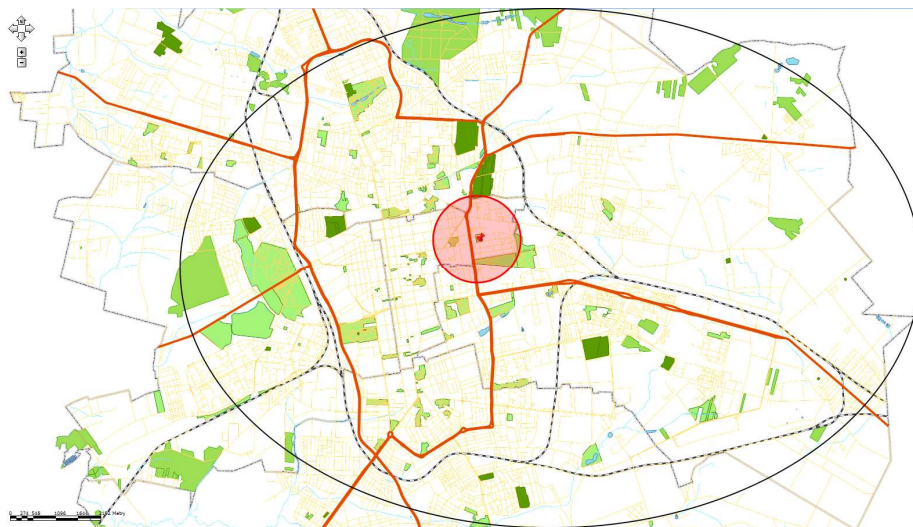
IFLA Publications 147

IFLA Public Library Service Guidelines

2nd, completely revised edition

Edited by
 Christie Koontz and Barbara Gubbin

3

Konsekwencje?

Czarną elipsą zaznaczono obszar odległy od wybranej łódzkiej biblioteki o 15 minut jazdy samochodem (ok. 10 km). Na czerwono zaznaczono obszar odległy od niej o 1,2 km (15 minut piechotą);

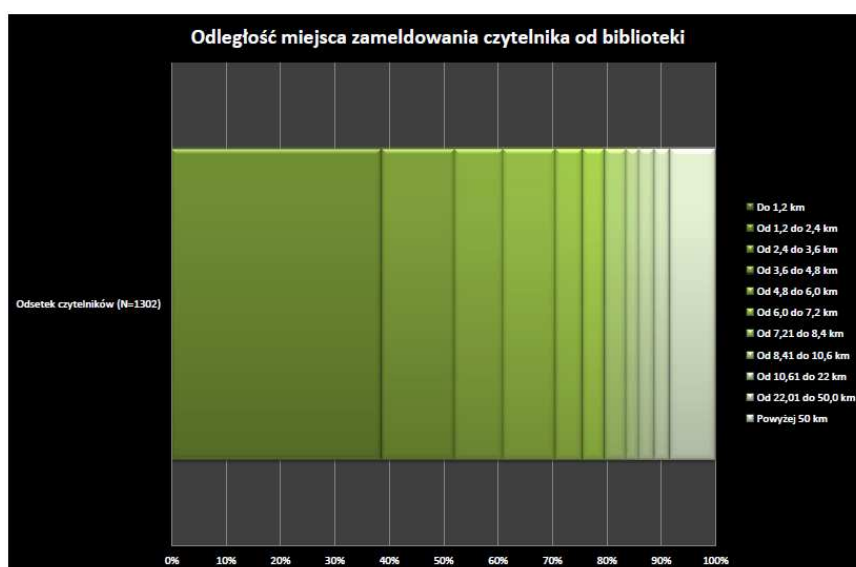
4

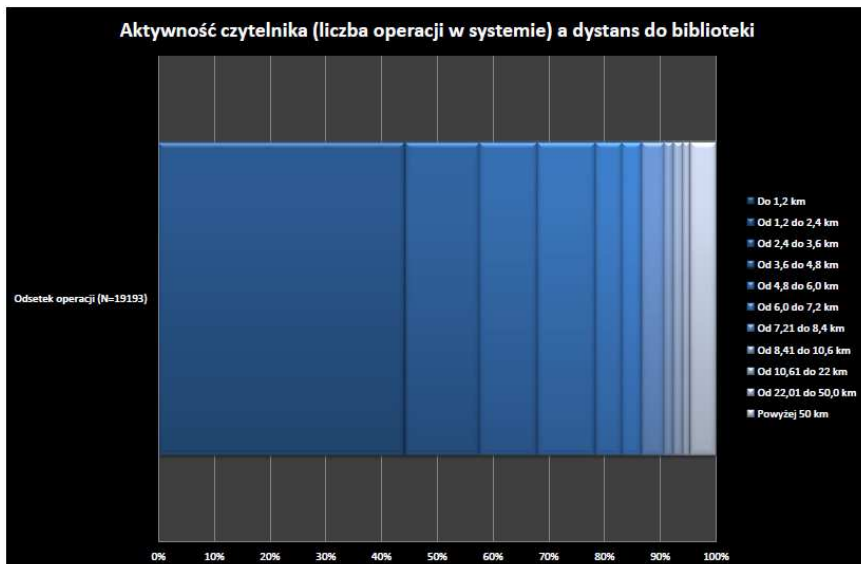
Dystans do biblioteki a liczba i aktywność czytelników – metodologia badań

- Filia nr 6 Biblioteki Publicznej Łódź Śródmieście
 - Dane z systemu wypożyczeń od 07.07.2015 do 07.01.2016 r. (6 miesięcy):
 - Identyfikator czytelnika
 - Adres zamieszkania (przetworzony na odległość do biblioteki)
 - Historia wypożyczeń (wybrane dane)
 - Analizowano liczbę czytelników i liczbę operacji w zależności od odległości miejsca zamieszkania od biblioteki.
- Liczba czytelników N = 1302
 - w tym:
 - czytelników z Łodzi – 1120 (86%)
 - czytelników spoza Łodzi – 182 (14%)
 - Liczba operacji zarejestrowanych w komputerowym systemie wypożyczeń = 19193
 - średnio operacji / czytelnika – 14,74

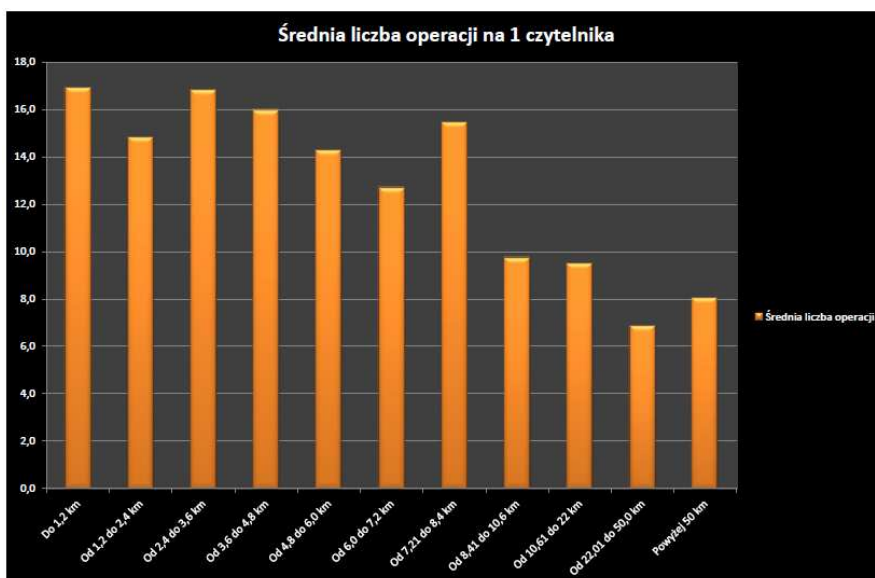
5

6

7

8

Wnioski

- Odległość od miejsca zamieszkania czytelnika do biblioteki wydaje się istotna przy zapisie czytelnika do badanej placówki
 - 39% czytelników mieszka do 15 minut piechotą (1,2 km) od biblioteki
 - 47% jest zameldowanych w odległości od 1,2 do 10,6 km (do 15 minut jazdy).
 - Zależność liczby czytelników od odległości jest odwrotnie proporcjonalna.
 - Zaobserwowano nierównomierne rozproszenie adresów w obszarze miasta – zależy ono między innymi od bliskości innych placówek
- Odległość od miejsca zamieszkania czytelnika do biblioteki nie ma silnego statystycznie związku z liczbą wypożyczeń i zwrotów rejestrowanych w systemie bibliotecznym badanej biblioteki

9

Dwa zdania podsumowania

- Nie należy przenosić wskaźników i wzorców, stosowanych w odmiennym środowisku bez refleksji nad ich dostosowaniem do lokalnych warunków
- Odpowiednio stosowane metody ilościowe pozwalają na ustalenie parametrów ilościowych zjawiska (**Ile?**), jednak często nie są wystarczające do określenia przyczyn takiego a nie innego ich stanu (**Dlaczego?**).

dr Grzegorz Czapnik
Katedra Bibliotekoznawstwa
i Informacji Naukowej
Uniwersytet Łódzki

✉ gczapnik@uni.lodz.pl

10